

Vrienden mobiliseren rond duurzame energie

Leeuwarden was een van de eerste gemeenten met een energiecoördinator. Bouwe de Boer (54 jaar, geboren en getogen in Friesland) werkt al 27 jaar bij de gemeente Leeuwarden. Hij mobiliseert de Friezen voor duurzame energie, en met succes. Friesland kent unieke samenwerkingen tussen burgerinitiatieven, dorpsinitiatieven, ondernemers en lokale en provinciale overheden. Op het 65e EnergieOntbijt van Wij krijgen Kippen gaf Bouwe een presentatie over de nieuwste Friese ambitie: 'Fryslân in 2025 Fossylfrij met vrienden'.

Tekst Layana Mokoginta, Wij krijgen Kippen

Wanneer werd je energieambtenaar?

"Ik werk inmiddels 27 jaar bij de gemeente, maar in 1995 werd ik energiecoördinator. In Brazilië werd in 1992 voor het eerst een Klimaatverdrag gesloten door de Verenigde Naties om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. In 1997 werd dat uitgewerkt tot een klimaatprotocol in Kyoto, Japan. Milieudefensie heeft in de aanloop naar Kyoto alle gemeenten aangeschreven en gevraagd mee te doen. Ik zag dat wel zitten en kreeg die baan."

Jouw uitspraak: "Energie is politiek, en energie is handel"

"Ja dat klopt – je moet vrienden zoeken in de buitenwereld die hetzelfde doel hebben en dan concrete acties afspreken. Net voor de eeuwwisseling dreigde de belangstelling voor energie weg te zakken bij de gemeente. Samen met WNF, Essent, Provincie en Novem hebben we toen de koppen bij elkaar gestoken om duurzame energie weer op de kaart te zetten. We hadden een hele eenvoudige doelstelling: we begonnen in januari 1999 en wilden datzelfde jaar 100 keer in de krant komen met duurzame energie. We hadden een waslijn opgehangen en langzamerhand werd dat

een hele slinger met krantenartikelen. In november hadden we de 100 keer gehaald en in december besloot de gemeenteraad het energiebudget te verdubbelen."

Hoe kom je 100 keer in de krant?

"Dat is het mooie, als je iets bedenkt wat 'niet kan' heeft dat een enorme aantrekkingskracht. Dan gaan mensen meedenken en kijken hoe zij kunnen meehelpen aan dat ene grote doel. Het is heel simpel eigenlijk. Op die manier krijg je allemaal vrienden rondom dat ene doel. Als je een doel voor zonne-energie stelt, dan zoek je vrienden die ook iets met zon hebben: leveranciers, installateurs, banken, netwerkbedrijven, noem maar op. En met elkaar spreek je dan hele concrete acties af, echte doe-stellingen: 100 dorpen, 100 scholen, 100 energieneutrale bedrijven, 100 krantenartikelen. Verzin het maar. Op zo'n manier is het makkelijk om mee te doen, iedereen kan meedoen. We doen ook echte vriendendingen. We zien elkaar niet alleen rondom een project. We organiseren ook andere, sociale activiteiten zoals een BBQ in de zomer. Inmiddels zijn er zoveel vriendengroepen actief rond zoveel energieprogramma's en ze kennen elkaar nog lang niet allemaal. Dus begin 2016 hebben we al die vrienden bij elkaar

gebracht en die groepen zijn dan nu weer 'Freunden fan Fossylfrij Fryslân' (Vrienden van fossielvrij Friesland) geworden."

Friesland is superactief. Wat is jullie geheim?

"Heel belangrijk is dat je dingen doet met elkaar en dat je van te voren afsprekt wat je gaat doen. Dus als vriend moet je vier dingen beloven: 1. Je moet iets doen; 2. Je betaalt iets; 3. Je neemt nieuwe vrienden mee en, dat is op dit moment actueel; 4. Je doet mee met twee weken Fryslân Fossylfrij voortbewegen in 2018."

Jullie richten je op onderwijs, bedrijven en de overheid. Doen burgers niet mee?

"Nee, burgers zijn juist het allerbelangrijkste. Want die wonen ergens, hebben burens, vrienden en familie. Ze werken ergens, hebben collega's en ze hebben kinderen op scholen zitten. In Friesland zijn al vele lokale dorpscoöperaties actief, die draaien op gewone burgers zoals jij en ik. Er zijn nu zo'n 50 lokale dorpscoöperaties (koöperasjes) die verenigd zijn in US Koöperasje. Samen met de Groninger Energiekoepel en de

Drentse Kei hebben we ook NLD Energie opgericht. We vonden het tijd om onze eigen opgewekte energie onder te brengen bij een eigen energieleveringsbedrijf. Bij NLD Energie zijn de leden de baas via de koepelorganisaties. Doel is dat iedereen in Noord-Nederland straks energie krijgt die in de buurt is opgewekt. NLD is de concurrent van Essent zeg maar. Dus de vaart zit er in en nu gaan we voor Fossylfrij Fryslân. In 2025 is Leeuwarden de culturele hoofdstad van Europa, dus het is een mooie ambitie om dan zoveel mogelijk fossielvrije vrienden te hebben. In 2018 nemen we alvast de proef op de som en bewegen we ons twee weken lang fossielvrij voort.”

Vroeg beginnen en rondvertellen?

“Ja zo ongeveer, eerst zorgen dat je genoeg vrienden hebt die meedoen en dan bekendmaken. Dan gaat het ook hard, want dan gaan steeds meer partijen meedoen. Het een versterkt het ander.”

Hoe werk je samen met collega's aan dezelfde doelstellingen?

“We hebben uiteraard allemaal een eigen aandachtsgebied waarmee we aan hetzelfde doel werken. De een is bezig met water, de ander

met duurzame energie, weer een ander met mobiliteit en het milieu. Soms komen al die programma's bij elkaar – zoals bij Fossylfrij Fryslân.”

En waarom doe jij dit eigenlijk?

“Ik wil m'n energie graag besteden aan positieve onderwerpen, mensen achter een doel krijgen en daar dan samen voor gaan, dat vind ik mooi. Dat doe ik in m'n werk en in m'n vrije tijd. Ik ben voorzitter van een lokale buurtvereniging en ik geef kaatstraining, een echte Friese sport. Dus ik ben altijd druk. Eigenlijk heb ik het vak door de sport geleerd. Je zou het nu niet zeggen, maar ik was vroeger erg verlegen. Toen ik sporttraining ging geven kreeg ik veel positieve feedback en dat bracht me uit m'n schulp, daardoor durfde ik echt alles. Mensen mobiliseren om samen iets te bereiken wat er toe doet, is echt m'n hobby.”

Wat leren anderen van jou?

“Ik heb afgeleerd mensen te overtuigen. Je moet mensen hun eigen plek gunnen, om bij te dragen op een manier die voor hun werkt. We hebben veel stagiaires en ik hoor vaak terug dat ik het over puzzelstukjes heb. En dat is het eigenlijk ook, we zijn de hele dag aan

het puzzelen. Iedereen heeft een stukje van de puzzel en door die mensen samen te brengen ontstaat er iets moois. Maar je moet mensen ook het grotere plaatje kunnen laten zien. Om mee te doen is het belangrijk dat mensen weten wat er allemaal al is en kan. Als je weet dat je op een elektrische scooter kan rijden die gemaakt is in Friesland, dan is fossielvrij rijden ineens, letterlijk en figuurlijk, een stuk dichterbij. We praten nu met Omroep Fryslân die een serie gaat maken over wat er allemaal al is en kan in Friesland.”

En nu dus Fossylfrij Friesland in 2025?

“Die puzzel vordert gestaag. In 2018 staat heel Friesland 'in de brand'. Dan bewegen we twee weken helemaal fossielvrij. Urgenda helpt ons daarbij. Veel mensen roepen nog 'dat kan nooit', maar inmiddels hebben we al 60 scholen, gemeenten, bedrijven en muzikanten als vriend. Die gaan dus allemaal iets doen, betalen en nog meer vrienden aandragen. De gemeente en de provincie doen ook mee, een belangrijke subdoelstelling is nieuwe werkgelegenheid en kennisontwikkeling. Friesland is daarin al heel actief op het gebied van water bijvoorbeeld, en nu gaan we dus voor fossielvrij.” ■